проєкту в Чернівецькій області) // Культурна спадщина та природно-ресурсний потенціал у розвитку туризму та громад: наукові засади, практики, колаборація: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 21 листопада 2025 р.) – К., ТОВ «Геопринт», 2025. – С. 62-64.

2. Захисники відновлюють сили у горах. – URL: https://bukoda.gov.ua/news/zakhysnyky-vidnovliuiut-syly-u-horakh

3. «Мандротерапія» для захисників, які проходять реабілітацію на Буковині. – URL: https://bukoda.gov.ua/news/mandroterapiia-dlia-zakhysnykiv-iaki-prokhodiat-reabilitatsiiu-na-bukovyni

4. Чернівецька ОВА запрошує на фестиваль мандротерапії. – URL: https://bukoda.gov.ua/news/chernivetska-ova-zaproshuie-na-festyval-mandroterapii

УДК 338.48:502.131.1
https://orcid.org/0009-0009-7082-8747
https://orcid.org/0000-0003-2570-0444

ЕКОТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Зубов В. О., доктор філософських наук, професор, директор Інституту здоров'я, спорту і туризму ім. Т. Самоленко, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Белькова С. В., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Класичний приватний університет

Ключові слова: екотуризм, сталий розвиток, зелена економіка, регіональний розвиток, екологічна свідомість.

Екотуризм у сучасних умовах є одним із ключових напрямів трансформації туристичної галузі в контексті реалізації концепції сталого розвитку. Його значення зростає в умовах глобальних екологічних викликів, урбанізації та необхідності раціонального використання природних ресурсів. Екотуризм поєднує економічну ефективність, соціальну відповідальність та екологічну безпеку, що дає можливість розглядати його як важливий інструмент регіонального розвитку.

Сутність екотуризму полягає у відповідальному відвідуванні природних територій із мінімальним антропогенним впливом, збереженням біорізноманіття та забезпеченням добробуту місцевого населення. На відміну від масового туризму, він орієнтований на довгострокове збереження природних і культурних ресурсів та формування екологічної свідомості суспільства [1].

Економічний аспект екотуризму проявляється у стимулюванні підприємницької активності, розвитку малого та середнього бізнесу, створенні нових робочих місць, особливо в сільській місцевості. Регіони, які мають значний природно-рекреаційний потенціал, отримують можливість диверсифікувати економіку та зменшити залежність від традиційних галузей. Дослідження свідчать, що Україна має значні ресурси для розвитку екотуризму, однак їх використання потребує системного підходу [1].

Крім того, екотуризм сприяє зростанню інвестиційної привабливості територій та формуванню додаткових фінансових ресурсів для розвитку інфраструктури й охорони природних територій [2].

Соціальний вимір екотуризму полягає у підвищенні якості життя місцевого населення, збереженні культурної спадщини та розвитку громад. Туристичний інтерес до традицій, звичаїв і локальної культури стимулює громади підтримувати власну ідентичність, що сприяє соціальній згуртованості та культурному відродженню. Водночас розвиток сільського зеленого туризму в Європі демонструє ефективність залучення місцевих громад до туристичної діяльності [5].

Екологічний аспект екотуризму є визначальним, оскільки він спрямований на збереження природних ресурсів та мінімізацію негативного впливу на довкілля. Екотуризм сприяє фінансуванню природоохоронних заходів та розвитку заповідних територій, водночас потребуючи ефективного управління для запобігання деградації екосистем [3].

Сучасні тенденції розвитку екотуризму пов’язані з інноваціями та адаптацією до нових умов, зокрема кризових явищ. У контексті сучасних викликів, зокрема війни, сталий туризм може розглядатися як інструмент відновлення економіки та інтеграції України у європейський простір [4].

В Україні екотуризм має значний потенціал завдяки наявності унікальних природних ресурсів, однак його розвиток стримується низкою проблем: недостатнім фінансуванням, слабкою інфраструктурою та недосконалістю управління. Наукові дослідження підтверджують необхідність упровадження комплексної політики розвитку екотуризму та ефективного використання природного потенціалу країни [2].

Перспективним напрямом є створення туристичних кластерів та розвиток партнерства між державою, бізнесом і громадами. Це дасть можливість підвищити конкурентоспроможність регіонів, забезпечити раціональне використання ресурсів і сприяти сталому розвитку територій.

Отже, екотуризм є важливим інструментом сталого розвитку регіонів, який забезпечує економічне зростання, соціальну стабільність і збереження природного середовища. Його ефективний розвиток можливий за умови комплексного підходу, що передбачає поєднання державної підтримки, інновацій та активної участі місцевих громад.

Список використаних джерел:

1. Нікітенко К. С. Розвиток екотуризму в Україні: потенціал та проблеми. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка***.** 2023. № 15. С. 205–211. DOI: 10.32782/2708-0366/2023.15.32.

2. Паньків Н. М., Скрипник М. І. Екологічний туризм як пріоритетний напрямок сталого розвитку туризму в Україні: виклики сьогодення. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки***.** 2022. № 4 (308). С. 251–256. DOI: 10.31891/2307-5740-2022-308-4-36.

3. Любченко В. В. Роль туризму у сталому розвитку в Україні: виклики та можливості для економіки. *Економіка та суспільство***.** 2023. № 57. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-57-59.

4. Шестель О. М., Старинець О. В. Сучасні тенденції сталої екологізації індустрії туризму. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування***.** 2023. № 1 (7). С. 45–50. DOI: 10.32782/2708-4949.1(7).2023.7.

5. Польова О. В. Економічні аспекти сталого туризму: принципи та нові можливості. *Економіка та суспільство*. 2025. № 76. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-76-61.

УДК 338.48
ORCID 0000-0003-3879-7337

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ ПІД ВПЛИВОМ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОЇ ВІЙНИ

Кузишин А.В., доктор географічних наук, професор,
декан географічного факультету,
професор кафедри географії України і туризму
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Ключові слова: міжнародний туризм, міжнародні туристичні потоки, країни Центрально-Східної Європи, індустрія гостинності, туристична логістика, зайнятість в туризмі.

Інноваційні стратегії розвитку туризму країн Центрально-Східної Європи в умовах українсько-російської війни формуються під впливом глибоких трансформацій глобального та регіонального туристичного простору, що зумовлені не лише безпосередніми безпековими викликами, а й структурними змінами у поведінці споживачів, логістиці, інвестиційних потоках і функціонуванні туристичної інфраструктури. Війна в Україні стала каталізатором переосмислення ролі туризму як